

MINDER VOGELEIEREN DOOR VUIL WATER

TNO-onderzoeker toont voor
het eerst verband aan

Tengevolge van de verontreiniging van het oppervlaktewater met stoffen als PCB's (PolyChloorBifenyl) en pesticiden (bestrijdingsmiddelen) leggen vogels minder eieren en komen veel minder kuikens uit dan normaal.

De jonge vogeltjes, die wel uit het ei te voorschijn komen, groeien slecht en hebben geringe levenskansen. Jonge vogels leggen helemaal geen eieren. Martin Scholten van het TNO-instituut voor Toegepast Marien Onderzoek in Den Helder is de eerste die een rechtstreeks verband heeft weten te leggen tussen het gehalte aan PCB's en pesticiden van het levende voedsel van vogels en een verminderde voortplanting van deze dieren. Zes jaar lang werkte hij met kuifeenden die hij uit vervuild water afkomstige voedseldieren te eten gaf.

De TNO-onderzoeker beschikte over twee groepen kuifeenden. Een groep werd gevoerd met driehoeksmosselen die uit het Haringvliet werden gevist. Dit water behoort tot de meest verontreinigde watergebieden van Nederland. De andere groep kreeg mosselen uit het betrekkelijk schone Markermeer te eten. Vergeleken met hun soortgenoten, die het Markermeer als voedselbron hadden, vertoonden de kuifeenden van het Haringvliet een verhoogde concentratie aan vervuilende stoffen in hun weefsels. Ze hadden ook kleinere nieren en geslachtsorganen.

De kuifeenden, die jarenlang de sterk verontreinigde mosselen aten, gedragen zich zeer nerveus. Zij leggen wel eieren, zij het minder dan hun soortgenoten met een niet vervuilde voeding (vijf tot zes tegenover acht tot negen), maar maken geen nest en broeden niet.

Dit betekent volgens Martin Scholten dat vogels die alleen maar met PCB's en pesticiden vervuild voedsel eten, geen nakomelingen krijgen. Ze broeden geen enkel ei uit. Ze zouden dus zonder meer uitsterven.

Om te zien wat de gevolgen van de waterverontreiniging zijn voor het embryo, legde de TNO-onderzoeker de eieren van deze kuifeenden in een broedmachine. Het resultaat was opmerkelijk. Slecht 39 procent van de eieren kwam uit. De eieren van de Markermeer-eenden leverden bijna allemaal (97 procent) kuikens op.

De Haringvliet-eenden, waarvan de eitjes ook nog kleiner waren, hadden nakomelingen die het niet zo best deden. Uit de broedmachine kwamen kuikens die slecht groeiden. Hun levenskansen waren bovendien zeer gering.

Voorts constateerde Martin Scholten dat jonge vrouwtjes onder de eenden met vervuild voedsel pas laat geslachtsrijp werden. Bovendien stierf een kwart van hen aan het begin van het broedseizoen. Dit komt volgens de TNO-onderzoeker waarschijnlijk, omdat ze dan hun vetreserves moeten aanspreken. Daarin hopen zich de schadelijke stoffen, zoals PCB's en pesticiden op.

De resultaten van het onderzoek in Den Helder tonen volgens TNO aan dat vogels nog altijd worden bedreigd door het hoge gehalte aan vervuilende stoffen in hun voedseldieren. De onderwaterbodems waar deze dieren leven, zijn sterk verontreinigd door de neerslag van verontreinigd slib dat jarenlang door de rivieren is aangevoerd. Bodemdieren hopen deze vervuilende stoffen, die langzaam uit de bodem vrijkomen, in zich op.

Het bovenstaande artikel werd overgenomen uit de Amersfoortse Courant/Veluws Dagblad van 4 november j.l. en werd ons toegestuurd door de heer R. Verschuren. Wij danken de redactie van deze krant voor de toestemming om het artikel in De Korhaan te plaatsen.

